

SFI: Blinde og stærkt svagsynede: Barrierer for samfundsdeltagelse

Hovedtendenser i undersøgelsen

Hovedtendensen er, at udviklingen i øjeblikket – på trods af lovgivning om hjælpemidler – går i den gale retning på en række områder, der nedenfor behandles særskilt.

Tendenser i forhold til uddannelse:

- Tidligere – for få generationer siden – var blinde og stærkt svagsynedes uddannelsesfrekvens på højde med de seendes, men for de yngre generationer falder den til et omfang, som svarer til halvdelen eller ned mod en tredjedel af, hvad det er for seende.
- Blinde og stærkt svagsynedes uddannelsesgrad er derfor blevet markant forringet gennem de seneste årtier, idet mange helt har opgivet at få en uddannelse.
- Forringelsen er sket i perioden efter at enkeltintegreringen på skoleområdet har taget fart.
- Den manglende uddannelse har konsekvenser for helbred, samfundsdeltagelse og beskæftigelse.

Tendenser i forhold til førtidspension og beskæftigelse

- Den direkte effekt af stærkt svagsyn på beskæftigelse er enorme barriere, og den direkte effekt af blindhed er endnu større barriere. Indirekte effekter som uddannelse, samliv og helbred spiller dog også en rolle ligesom befordring til arbejde og kendskab til støtteordninger også spiller en rolle.
- Hovedparten har fået tildelt en førtidspension selv om mange af dem vil være i stand til at arbejde.
- 20 % af de stærkt svagsynede og 29 procent af de blinde arbejder ved siden af pensionen.
- Omkring en femtedel af de blinde og stærkt svagsynede, som ikke er i arbejde, ønsker at komme i lønnet arbejde, hvilket er en halv gang lavere end hos mennesker uden handicap.
- De der ønsker et arbejde er typisk dem med lange uddannelser eller som har været på arbejdsmarkedet tidligere. De øvrige har nok indstillet sig på, at pension er den mulighed, der er.
- Stærkt svagsynede ansættes typisk i kommunerne og blinde i staten i forhold til den øvrige befolkning er der dog flere, der driver selvstændig virksomhed.

Tendenser i forhold til støtte fra det offentlige:

- Blandt arbejdstagerne er det blot 15 pct., der ikke modtager en ydelse, eller som modtager en ledighedsydelse og dermed antages at stå til rådighed for arbejdsmarkedet.
- Blinde og stærkt svagsynede personer er blandt de sjældneste modtagere af offentlig støtte. De søger og får sjældnere hjemmehjælp end andre. handicapgrupper og betaler næsten aldrig selv for hjælp.
- Blinde og stærkt svagsynede er også den gruppe, der er mest tilfredse med den kommunale sagsbehandling”.

Tendenser i forhold til deltagelse i fritidsaktiviteter, foreningsliv, socialt liv mv.

- Den direkte effekt på samfundsdeltagelse af at være blind eller stærkt svagsynet er positiv – dog ikke i forhold til blinde mænds deltagelse i foreningsliv. Det er dog ikke nødvendigvis det samme foreningsliv og de samme fritidsinteresser, som det befolkningen som helhed deltager i.
- Barriererne for deltagelse er uddannelse, helbred og ikke mindst befording.
- blinde og stærkt svagsynede er signifikant sjældnere sammen med deres børn, familie og venner end seende er det.

Tendenser i forhold til helbred

- Sammenhæng mellem blindhed og helbred er ganske indviklet, idet det er de indirekte effekter som f.eks. samlivsforhold eller mangel på uddannelse og deraf afledt forkert kost, som medvirker til, at blinde personer har et dårligere helbred end seende.
- Stærkt svagsynede har generelt et dårligere helbred end blinde.
- Mere uddannelse vil give både blinde og stærkt svagsynede personer et bedre helbred.